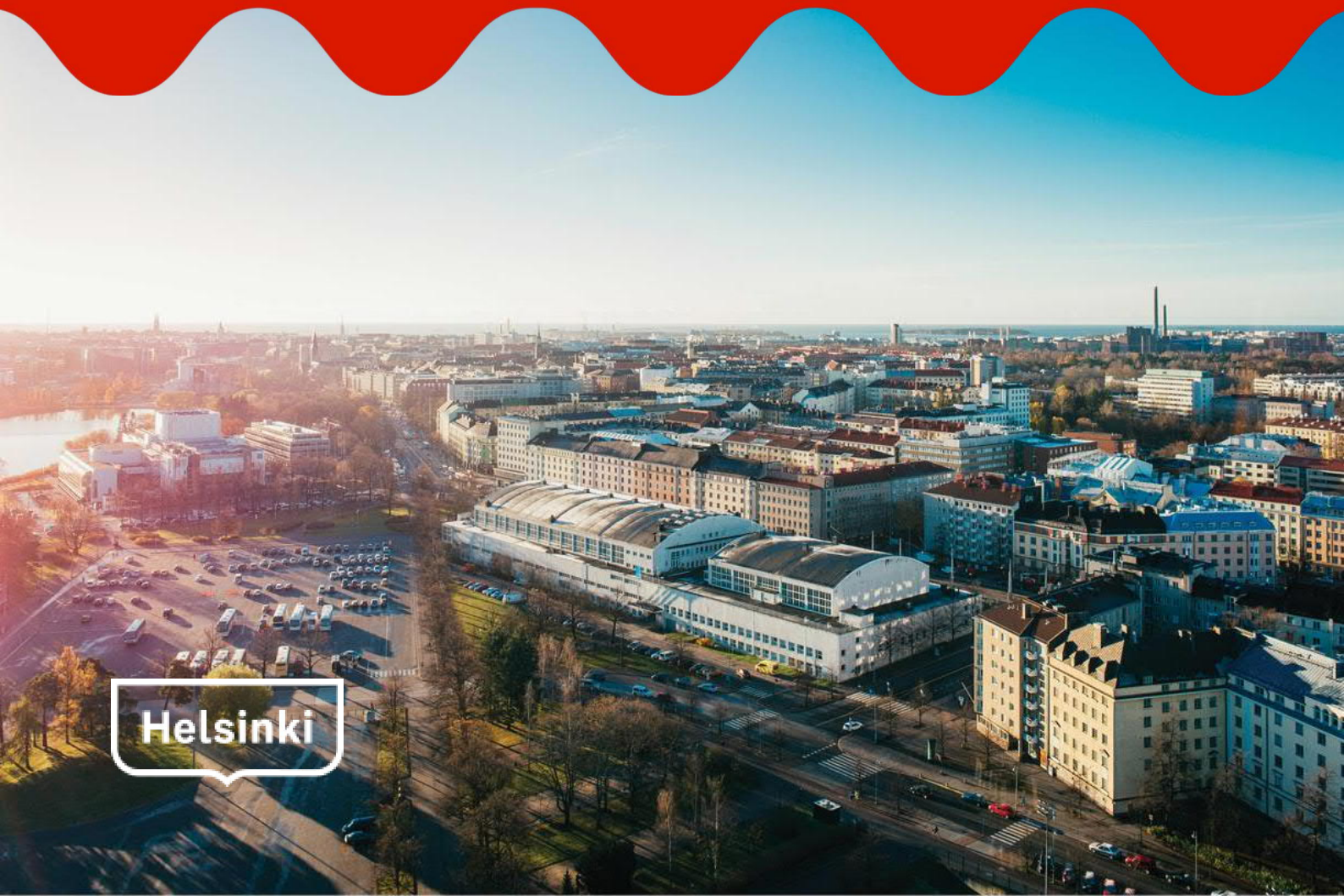

Helsingin kaupungin väestönsuojelusuunnitelma

Yleinen osa (JULK)

Helsinki

Julkaisun numero HEL 2022-009907

**Helsingin kaupungin
väestönsuojelusuunnitelma**

Yleinen osa (JULK)

Sisällysluettelo	Sivu
1. JOHDANTO	4
2. VÄESTÖNSUOJELU HELSINGISSÄ	5
3. VÄESTÖNSUOJAT HELSINGISSÄ	6
3.1 Talosuojat	6
3.2 Yleiset ja yhteisväestönsuojat	7
4. VÄESTÖN VAROITTAMINEN	8
5. EVAKUOINTI	10
6. VÄESTÖNSUOJIEEN SUUNNITELMAT	11
7. NEUVONTAPALVELUT	11
8. VÄESTÖNSUOJELU JA VÄESTÖNSUOJAT HELSINGISSÄ - Usein kysytyt kysymykset	12

LIITTEET

Liite 1: Väestönsuojaohje

- <https://bit.ly/3a0qKyx>

Liite 2: Taustamateriaalia

- Helsingin kaupungin pelastuslaitoksen väestönsuojelusivut
<https://bit.ly/3KMmEXt>
- Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK
 - ”Väestönsuojan huolto ja käyttö – Opas väestönsuojan haltijalle”
verkkojulkaisuun <https://bit.ly/3A9PzT5>
 - Suojan tyhjentämissuunnitelmalomake <https://bit.ly/3laob9F>
 - Väestönsuojelusivut <https://bit.ly/3tdSHd0>
- Suojanhoitajan koulutusmahdollisuudet pääkaupunkiseudulla
 - Helsingin pelastusliitto Helpe ry www.helpe.fi
 - Uudenmaan pelastusliitto UPL ry www.upl.fi
- Uudenmaan Pelastusliitto ry:n YouTube -kanavan opetusvideot
<https://bit.ly/3ys6orr> (Väestönsuojien käyttöönotto, tiiveyskoe ja vuosi-
huolto)

1. JOHDANTO

Yhteiskunnalliset, teknologiset, taloudelliset, ympäristölliset ja poliittiset muutokset vaikuttavat toimintaympäristöömme. Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä on lisäksi tapahtunut perustavanlaatuinen muutos, joka vaatii kokonaisvaltaista varautumista talouteen, kriisinsietokykyyn, huoltovarmuuteen, sisäiseen turvallisuuteen, kyberturvallisuuteen, hybridivaikuttamiseen ja kriittisen infrastruktuurin kokonaisturvallisuuden mallin mukaisesti.

Yhteiskuntamme haavoittuvuuden johdosta turvallisuusviranomaiset varautuvat sekä normaaliolojen häiriö- ja poikkeustilanteisiin että poikkeusoloihin, jotka äärimmillään voivat johtua aseellisesta selkkauksesta. Varautuminen häiriöiden aiheuttamiin ongelmiin tehdään ennakolta, jotta kriisitilanteessa voimme toimia mahdollisimman tehokkaasti ihmisten, omaisuuden ja toimintojen suojaamiseksi kaikilta niiltä uhkaavilta vaaroilta. Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta, etukäteisvalmistelut, koulutus ja valmiusharjoitukset.

Varauduttaessa sotilaalliseen maanpuolustukseen on kyettävä suojaamaan väestöä ja turvaamaan yhteiskunnan toimintakyky. Pelastusviranomaisilla on väestönsuojelussa keskeinen toiminnallinen ja koordinoiva rooli. Väestön ja infrastruktuurin suojaamisen sekä tärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta olennaista on myös kyky tehokkaaseen pelastustoimintaan ja sitä tukeviin toimiin. Sisäministeriö johtaa ja koordinoi pelastustoimen vastuulla olevia väestönsuojelun kansallisia järjestelyitä.

Helsinki on maamme hallinnon, talouden, liikenteen ja kulttuurin keskus. Toiminnan jatkuvuuden turvaaminen pääkaupungissa kaikissa turvallisuustilanteissa on elintärkeää koko Suomelle. Varautuminen väestön ja yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseen on keskeinen osa tätä valmiutta.

Varautuminen toteutetaan yhteistoiminnassa valtion ja kaupunkikonsernin eri toimialojen, liikelaitoksien, osakeyhtiöiden sekä omatoimiseen varautumisen piiriin kuuluvien yritysten, laitosten, kiinteistöjen omistajien ja kansalaisten kesken. Kukin viranomainen varautuu väestönsuojeluun hallinnonalansa lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Keskeisiä toimijoita ovat terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät organisaatiot. Kiinteistöjen omistajilla ja haltijoilla on velvollisuus huolehtia piirissään olevien henkilöiden turvallisuudesta.

Tässä väestönsuojelusuunnitelmassa on esitetty väestönsuojelujärjestelyt Helsingin kaupungissa. Suunnitelma on laadittu, jotta Helsingin kaupunki ja Helsingin kaupungin pelastuslaitos ja helsinkiläiset voisivat toimia väestönsuojelutilanteissa tehokkaimmalla mahdollisella tavalla ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaamiseksi ja pelastamiseksi. Valmiuslaissa kuvatuista poikkeusoloista Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila ovat väestönsuojelun kannalta eniten voimavaroja vaativia tilanteita.

Tämän väestönsuojelusuunnitelman yleistä osaa täydentää salassa pidettävä toimialaosa, jossa käsitellään esimerkiksi johtaminen sekä toimialojen ja liikelaitosten velvoitteet väestönsuojelutehtäviin.

Väestönsuojelutehtäviä ovat muun muassa ennakoiva suunnittelu, väestön varoittaminen, evakuointi ja suojaaminen väestönsuojiiin. Pelastustoimen rinnalla väestönsuojelusta vastaavat ne viranomaiset, jotka hoitavat siihen kuuluvia tehtäviä normaalioloissakin. Näitä tehtäviä ovat esimerkiksi muonitus, majoitus, terveydenhuolto, kuljetukset, liikenteenohjaus, tiedotus, liikenteenohjaus ja yleinen järjestys ja turvallisuus.

Viranomaisten resursseja voidaan valmiuslain nojalla sodan uhan tai sodan aikana täydentää määräämällä lisähenkilöstöä sammutus-, pelastus-, ensiapu-, huolto-, raivaus- ja puhdistustehtäviin sekä väestönsuojeluorganisaation johto- ja erityistehtäviin.

Väestönsuojelulla on kansainvälisin sopimuksin määritelty erityinen asema. Väestönsuojeluhenkilöstö, -materiaali ja -tilat nauttivat erityistä suojelua aseellisissa konflikteissa. Väestönsuojelun tunnuksena käytetään sinistä tasaviuista kolmiota oranssilla pohjalla.

Mikäli varautumista vakaviin häiriötilanteisiin ja väestönsuojeluun tarvitaan, viranomaiset tiedottavat asiasta hyvissä ajoin. Viestinnällä luodaan varmuutta ja luottamusta viranomaisten toimintaan ja varautumiseen. Väestön tiedon tarpeisiin vastaamisella on suuri merkitys myös kansalaisten kriisinsietokyvyn näkökulmasta.

2. VÄESTÖNSUOJELU HELSINGISSÄ

Helsingissä väestönsuojelu valmistellaan ja toimeenpannaan yleisenä väestönsuojeluna ja omatoimisena varautumisena. Yleisenä väestönsuojeluna toteutettavista toimenpiteistä vastaa Helsingin kaupunki. Omatoimisen varautumisen osalta laki velvoittaa rakennuksen omistajaa ja haltijaa, teollisuus- ja liiketoiminnan harjoittajaa, toimialaa, liikelaitosta ja muuta yhteisöä varautumaan asianomaisessa kohteessa olevien henkilöiden ja omaisuuden sekä ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa sekä sellaisiin pelastustoimenpiteisiin, joihin ne omatoimisesti kykenevät. Omatoimisesti varaudutaan normaali- ja poikkeusolojen tilanteisiin.

Helsingin kaupungin pelastuslaitos koordinoi pelastustoimen näkökulmasta pääkaupungin varautumista vakaviin häiriötilanteisiin ja väestönsuojeluun. Varautumistoimenpiteitä ovat muun muassa:

- suuronnettomuuksiin, vakaviin häiriötilanteisiin ja väestönsuojeluun varautuminen,
- valmiussuunnittelu,
- evakuointisuunnittelu,
- etukäteisvalmistelut, kuten johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien sekä tietoliikenneyhteyksien ja viestintävalmiuksien ylläpito
- koulutus ja harjoittelu.

Normaalioloissa suoritettaviin väestönsuojeluvalmisteluihin kuuluvat

- poikkeusoloja koskeva suunnittelu, henkilöiden varaaminen ja koulutus,
- väestönsuojien rakentaminen,

- johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien ja tietoliikenneyhteyksien ylläpito sekä
- varautuminen viestintään, evakuoointeihin, pelastustoimintaan, ensiapuun, väestön huoltoon sekä raivaus- ja puhdistustoimintaan.

Normaalioloissa tapahtuvissa paikallisissa onnettomuus- ja uhkatilanteissa hyödynnetään tarvittaessa pelastuslaitoksen yksiköiden lisäksi kaupungin toimialojen ja liikelaitosten organisaatioita ja kolmannen sektorin palveluita.

Normaalioloissa tapahtuvissa onnettomuus- ja muissa vaaratilanteissa tyypilliset suojautumiskeinot ovat suojautuminen asuin- tai muihin sisätiloihin sekä suojavaistäminen.

Poikkeusolot astuvat voimaan, kun Tasavallan Presidentti yhdessä Valtioneuvoston kanssa toteaa maassa vallitsevan poikkeusolot. Poikkeusoloihin liittyvän sodan tai sen uhan kohdatessa varaudutaan väestö evakuoimaan tai suojaamaan väestönsuojiiin. Viranomaiset ilmoittavat väestölle mahdollisista evakuointi- ja suojaamistarpeista.

3. VÄESTÖNSUOJAT HELSINGISSÄ

Helsingissä on noin 5 500 väestönsuojaa, joissa on noin 900 000 suojapaikkaa. Väestönsuojien ja suojapaikkojen määrä kaupungissa on riittävä kattamaan paitsi vakituisten asukkaiden myös kaupungissa vierailevien ja ulkona liikkuvan väestön suojautumistarpeen.

Helsingin kalliosuojat ovat yleisiä väestönsuojia, yhteisväestönsuojia tai näiden yhdistelmiä. **Yleiset väestönsuojat** ovat kaupungin rakennuttamia kalliosuojia Helsingissä asuvia, työskenteleviä tai oleskeleviä sekä ulkona liikkuvia henkilöitä varten, joita ei voida muuten riittävästi suojata. **Yhteisväestönsuojat** ovat useampia kiinteistöjä varten rakennettuja kalliosuojia, jotka on tarkoitettu näiden kiinteistöjen työntekijöiden tai asukkaiden käyttöön.

Talosuojat ovat kiinteistökohtaisia väestönsuojia rakennuksessa asuvia, työskenteleviä tai oleskeleviä varten. Usein lähin talosuoja sijaitsee rakennuksen kellaritiloissa. Talosuojan sijainnin voi selvittää esim. kiinteistön omistajalta, isännöitsijältä tai pelastussuunnitelmasta.

Viranomaiset tiedottavat hyvissä ajoin, mikäli tulee tarvetta ottaa väestönsuoja käyttöön.

3.1 Talosuojat

Talosuojat eli kiinteistökohtaiset väestönsuojat ovat osa väestönsuojelua ja niiden käyttö perustuu pelastuslaissa määriteltyyn väestönsuojan rakentamisvelvollisuuteen.

Rakennuksessa sijaitsevan väestönsuojan kunto ja käyttövalmius ovat rakennuksen omistajan tai haltijan vastuulla. Suojan omistaja huolehtii siitä, että

suoja laitteineen pysyy kunnossa ja että siellä on kunnan ylläpitämistä ja suojautumistilanteita varten tarpeelliset työkalut ja välineistöt.

Jos väestönsuojaa käytetään muuhun tarkoitukseen, se on voitava kunnostaa väestönsuojakäyttöön 72 tunnissa. Väestönsuojeluvälineet ja väestönsuojalaitteet on voitava ottaa käyttöön saman ajan kuluessa.

Väestönsuojan tarkastaminen on tehtävä vuosittain. Vuosihuolloissa noudatetaan Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK:n ohjeistusta <https://bit.ly/3yIN7HR> sekä Väestönsuojan huolto ja käyttö – Opas väestönsuojan haltijalle verkkojulkaisua <https://bit.ly/3A9PzT5>. Lisäksi opastusta saa Uudenmaan Pelastusliitto ry:n YouTube -kanavalla olevilta opetusvideoista <https://bit.ly/3ys6orr>.

Talosuojiin tulee varata riittävä määrä koulutettua henkilöstöä väestönsuojelutehtäviin. Näitä ovat väestönsuojanjohtaja, väestönsuojanhoitaja ja väestönsuojaryhmä. Suojanjohtaja, suojanhoitaja ja suojaryhmä voidaan kouluttaa Helsingin Pelastusliitto ry:n (www.helpe.fi) tai Uudenmaan pelastusliitto UPL ry:n (www.upl.fi) suojanhoitajakurssilla.

Väestönsuojoihin tulee varata riittävä väestönsuojelumateriaali. Esimerkki väestönsuojaan varattavasta materiaalista löytyy Suomen Pelastusalan Keskusjärjestön (SPEK) ohjeesta <https://bit.ly/3A9PzT5> (ss. 22–23). Helsingissä jo olevien säteilymittausresurssien vuoksi listalla mainittua säteilymittaria ei tarvitse hankkia. Joditabletit hankkii työpaikalle työnantaja. Asuinkiinteistöissä joditabletit ovat osa kotivaraa ja jokainen huoneistonhaltija hankkii niitä tarvittavan määrän itse. Joditabletit hankitaan riippumatta siitä, onko kiinteistössä väestönsuoja. Lisätietoa joditableteista: <https://www.stuk.fi/aiheet/sateilyvaara/toimintaohjeet-sateilyvaaratilanteessa/joditabletit>. Viranomaiset ilmoittavat joditablettien käyttötarpeesta eikä niitä pidä käyttää varmuuden vuoksi.

3.2 Yleiset ja yhteisväestönsuojat (ns. kalliosuojat)

Kalliosuojat ovat normaalioloissa hyötykäytössä, kuten liikunta- ja harrasteloina sekä pysäköintilaitoksina. Myös metroasemat Sörnäisistä Ruoholahteen on varustettu väestönsuojalaittein ja niitä voidaan tarvittaessa käyttää yleisinä väestönsuojina.

Yleiset väestönsuojat löytyvät listattuna osoitetietoineen [väestönsuojat sivulta](#) sekä [Helsingin kaupungin palvelukartasta](#).

Helsingin kaupungin hallinnoimiin yleisiin ja yhteisväestönsuojoihin koulutusta järjestää Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen Etelä-Suomen maanpuolustuspiiri yhteistyössä Helsingin Väestönsuojeluyhdistyksen ja muiden kumppanijärjestöjen kanssa. Koulutus jakaantuu perus- jatko- ja erikoiskursseihin. Koulutusta järjestetään erilaisille kohderyhmille, joita ovat tekniikka-, huolto-, järjestys-, ensiapu- ja henkisen tuen ja lapsiystävällisen tilan ryhmät. Peruskurssi on verkkokurssi, joka löytyy Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen koulutuskalenterista <https://koulutuskalenteri.mpk.fi/Koulutuskalenteri/Tutustu-tarkemin/id/156670>. Kurssilla annetaan perusteet väestönsuojelusta ja toimimisesta kalliosuojan vapaehtoistehtävissä. Kurssi on avoin kaikille kansalaisille.

4. VÄESTÖN VAROITTAMINEN

Vaara- ja hätätilanteissa viranomaiset varoittavat väestöä uhkaavasta, välittömästä vaarasta ulkohälyttimien avulla annettavalla yleisellä vaaramerkillä ja siihen aina liittyvällä vaaratiedotteella, jonka tarkoitus on varoittaa vaaralliseksi tapahtumasta ja antaa toimintaohjeita.

Vaaratiedote välitetään monien kanavien kautta, se

- luetaan radiokanavilla
- näytetään teksti-TV:n sivulla 112 sekä tarvittaessa televisiokanavilla ruudun yläreunassa juoksevana tekstinä
- välitetään matkapuhelimiin 112 Suomi -sovelluksella
- julkaistaan YLE:n uutisvahtisovelluksessa sekä viranomaisten verkkosivuilla ja tiedotteena

Normaalioloissa yleisellä vaaramerkillä kehoitetaan suojautumaan välittömästi sisätiloihin ja seuraamaan vaaratiedotteella annettavia toimintaohjeita. Aseellisen selkkauksen aikana (poikkeusoloissa) yleinen vaaramerkki ohjaa suojautumaan välittömästi lähimpään väestönsuojaan.

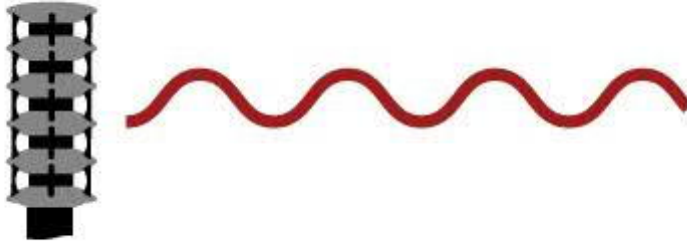
Testausääni, yleinen vaaramerkki ja vaara ohi -merkit on esitetty alla olevassa kuvassa.

Yleisellä vaaramerkillä varoitetaan savusta, kaasusta tai muusta vaarallisesta aineesta. Väestöhälyttimiä testataan **joka kuun ensimmäinen arkimaanantai klo 12.**

TESTAUSÄÄNI	YLEINEN VAARAMERKKI	VAARA OHI -MERKKI
		
7 sekuntia kestävä tasainen ääni	Minuutin mittainen nouseva ja laskeva ääni	Minuutin mittainen tasainen äänimerkki

Yleinen vaaramerkki on yhden minuutin pituinen nouseva ja laskeva äänimerkki tai viranomaisen kuuluttama varoitus. Nousevan jakson pituus on 7 sekuntia ja laskevan jakson pituus samoin 7 sekuntia. Yleinen vaaramerkki tarkoittaa väestöä uhkaavaa välitöntä vaaraa.

1

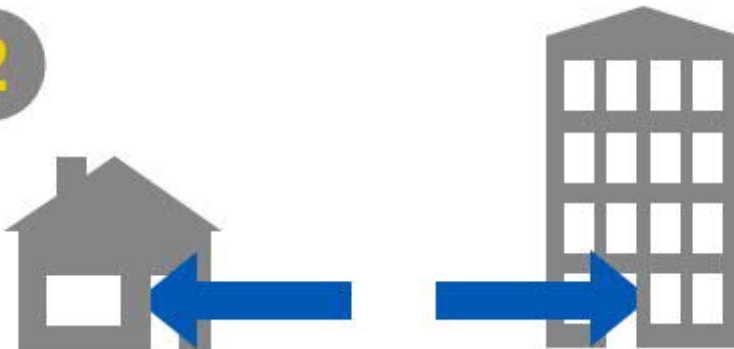

Toimintaohjeita normaaliolojen suojautumistilanteessa

Selvitä etukäteen kiinteistön huoltohenkilöstön kanssa, kuinka rakennuksen koneellinen ilmanvaihto hätätilanteessa pysäytetään ja kuka sen tekee. Ilmanvaihtolaitteiston hätäpysäytyskytkin on syytä merkitä selvästi. Kytkimen pitäisi sijaita sellaisessa paikassa, että asukas voi tulipalon tai vaarallisen aineen aiheuttamassa hätätilanteessa pysäyttää ilmanvaihdon.

Suojaudu yllättävässä, ulkopuolelta uhkaavassa kaasu- tai säteilyvaarassa ensimmäiseksi sisälle. Pysäytä ilmanvaihto ja tiivistä rakennus saastuneen ulkoilman sisään pääsyn estämiseksi.

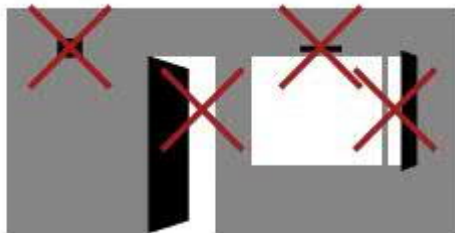
2

Siirry sisätiloihin ja pysy sisällä.

3

Sulje ja tiivistä kaikki aukot, katkaise ilmanvaihto.

Sulje ovet, ikkunat, tuuletusaukot ja ilmanvaihtolaitteet.

4

Avaa radio, televisio tai 112 mobiilisovellus ja odota rauhallisesti ohjeita.

5

Vaara ohi -merkki on yhden minuutin mittainen tasainen äänimerkki. Se on ilmoitus siitä, että uhka tai **vaara on ohi**.

Väestöhälyttimillä tehdään 7 sekunnin mittainen koesoitto joka kuun ensimmäisenä arkimaanantaina klo 12.00. Koesoitto ei aiheuta toimenpiteitä kansalaisille. Mahdolliset tiedustelut koskien väestöhälyttimiä voi lähettää "Anna palautetta" -kanavalle <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/osallistuja-vaikuta/palautte/anna-palautetta>.

Lisätietoa suojautumisesta löytyy:

- [Lisätietoja vakaviin häiriötilanteisiin ja väestönsuojeluun varautumisesta](#)
- [Lisätietoa vaaranmerkistä pelastustoimen sivuilla](#)
- [Lisätietoja suojautumisesta pelastuslaitoksen nettisivuilla](#)

5. EVAKUOINTI

Evakuoinnilla tarkoitetaan viranomaisten johdolla tapahtuvaa väestön tai sen osan siirtämistä pois vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamista turvalliselle alueelle sekä väestön elinedellytysten ja yhteiskunnan tärkeiden toimintojen turvaamista. Suppeimmillaan evakuointi voi koskea esimerkiksi yhden talon asukkaiden ja laajimmillaan useiden kaupunginosien väestön siirtämistä pois

vaaran uhkaamalta alueelta ja sijoittamista turvalliselle alueelle. Evakuoinnit suunnitellaan sekä normaali- että poikkeusoloja varten.

Evakuointi normaalioloissa (onnettomuusevakuointi)

Normaalioloissa voidaan joutua suorittamaan onnettomuusevakuointi. Tällöin varaudutaan viranomaisen päätöksen perusteella tulipalon, muun onnettomuuden tai muutoin evakuointia vaativan tilanteen vuoksi evakuoimaan rajoitettu määrä henkilöitä pois heidän vakituksista asuin- ja oleskelupaikoistaan. Evakuointi tapahtuu yleensä Helsingin sisällä tukeutuen kaupungin organisaatioihin.

Evakuointi sodan uhan tai sodan aikana

Helsingissä voidaan joutua suorittamaan laajamittainen evakuointi, jolloin evakuoidaan väestöä useista kaupunginosista. Tällainen laajamittainen evakuointi voi tulla kyseeseen alueeseen kohdistuvan sotilaallisen voimankäytön tai sillä uhkaamisen seurauksena. Tällöin päätöksen evakuoinnista tekee valtioneuvosto. Puolustustilan voimassa ollessa evakuointipäätöksen voi tehdä myös aluevastuussa oleva sotilasviranomainen.

Evakuointeja toimeenpantaessa perustetaan alueellisia evakuointien kokoon-
tumispaikkoja kyytiä tarvitseville ja niiden sijainnista tiedotetaan asukkaille.

6. VÄESTÖNSUOJIEEN SUUNNITELMAT

Kiinteistön pelastussuunnitelmassa tulee olla esitetty, missä talosuoja sijaitsee tai mihin yhteisväestönsuojaan kiinteistö on liittynyt.

Talosuojaan laaditaan väestönsuojasuunnitelma, joka on tyypillisesti pelastussuunnitelman liite. Näitä väestönsuojasuunnitelmia ovat suojan tyhjentämisuunnitelma sekä suojan käyttökuntoonlaitto- ja suojautumissuunnitelma.

Oppaita väestönsuojasuunnitelman laadintaan:

- Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK:n ”Väestönsuojan huolto ja käyttö – Opas väestönsuojan haltijalle” verkkojulkaisu <https://bit.ly/3A9PzT5>
- Uudenmaan Pelastusliitto ry:n opetusvideo <https://bit.ly/3ys6orr>
- Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK:n suojan tyhjentämisuunnitelmalomake <https://bit.ly/3laob9F>.

7. NEUVONTAPALVELUT

Helsingin kaupungin pelastuslaitos tukee helsinkiläisten omatoimista varautumista. Vakaviin häiriötilanteisiin, väestönsuojeluun ja varautumiseen liittyviin kysymyksiin vastaa pelastuslaitoksen päivystävä palotarkastaja (puh. 09-310 31203) arkisin kello 9.00-11.00 ja 12.00-14.00 ja sähköpostitse kello 9.00-15.00 osoitteessa palotarkastaja@hel.fi.

Pelastuslaitoksen rakenteellisen paloturvallisuuden neuvontaryhmä (<https://www.hel.fi/pela/fi/Onnettomuuksien+ehkaisy/rakenteellisen-paloturval-lisuuden-neuvonta/>) antaa neuvoja uudis- ja korjausrakentamiseen liittyvissä asioissa, jotka koskevat palo- ja pelastusturvallisuutta sekä väestönsuojarakentamista.

Mahdolliset tiedustelut kaikista väestönsuojeluun liittyvistä asioista voi osoittaa myös ”Anna palautetta” -kanavalle <https://www.hel.fi/helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/osallistu-ja-vaikuta/palautte/anna-palautetta>.

8. VÄESTÖNSUOJELU JA VÄESTÖNSUOJELU HELSINGISSÄ — Usein kysytyt kysymykset

Mitä väestönsuojelu on?

Väestönsuojelulla tarkoitetaan sellaisten humanitaaristen tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojelu vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroja vastaan, väestön auttaminen selviytymään vihollisuuksien ja onnettomuuksien välittömiltä vaikutuksilta sekä välttämättömien edellytysten luominen eloonjäämiselle.

Suomen viranomaiset ovat varautuneet väestön väestönsuojeluun kattavasti, ja maailmantilannetta ja sen kehitystä seurataan jatkuvasti. Viranomaiset myös harjoittelevat väestönsuojelua vuosittain. Suomi on hyvin varautunut.

Millaisia väestönsuojia Helsingissä on?

Väestönsuoja on tila tai rakennus, joka suojaa siviiliväestöä muun muassa räjähdys- ja sirpalevaikutuksilta, rakennussortumilta, paineaalloilta sekä säteilyltä ja terveydelle vaarallisilta aineilta. Väestönsuojat on merkitty kansainvälisellä tunnuksella, joka on sininen kolmio oranssilla taustalla.

Kiinteistökohtaiset väestönsuojat eli talosuojat ovat Helsingissä suojautumisen perusta. Kunkin kiinteistön pelastussuunnitelmasta näkee kiinteistön väestönsuojan sijainnin, ja lisätietoa saa taloyhtiöltä, isännöitsijältä tai rakennusvalvontaviranomaiselta.

Talo-, yritys- ja laitoskohtaisten väestönsuojien lisäksi Helsinkiin on rakennettu kalliosuojia, jotka jakaantuvat yleisiin ja yhteiskalliosuojiiin.

Yleiset väestönsuojat ovat Helsingin kaupungin rakennuttamia ja tarkoitettu kaupungissa asuvia, työskenteleviä tai oleskelevia sekä ulkona liikkuvia henkilöitä varten. Lisäksi keskustan metroasemat on varustettu väestönsuojiksi. Yhteiskäyttöön rakennetut kalliosuojat on tarkoitettu suojien rakentamiseen osallistuneiden kiinteistöjen asukkaille ja työntekijöille.

Omakotitaloalueilla ei väestönsuojia yleensä ole.

Montako väestönsuojaa Helsingissä on?

Väestönsuojien määrä on Helsingissä riittävä. Kaupungissa on noin 5 500 väestönsuojaa, joissa on yhteensä noin 900 000 suojapaikkaa.

Helsingin suurimmat kallioväestönsuojat sijaitsevat Kampissa, Itä-Pasilassa, Pohjois-Kontulassa ja Kalliossa, joissa kussakin on noin 10 000 suojapaikkaa .

Mistä löytyy tietoa Helsingin väestönsuojista ja niiden sijainnista?

Tietoa yleisistä ja yhteiskalliosuojista löytyy:

- [Väestönsuojat pelastuslaitoksen nettisivuilla](#)
- [Väestönsuojat Helsingin kaupungin sivuilla](#)
- [Väestönsuojat palvelukartalla](#)

Kiinteistön pelastussuunnitelmassa tulee mainita, missä kiinteistön väestönsuoja sijaitsee tai mihin yhteiseen väestönsuojaan kiinteistö on liittynyt. Tarvittaessa asiaa voi selvittää rakennuslupa-asiakirjoista. Asiakirjoja voi tiedustella taloyhtiöltäsi, isännöitsijältäsi tai rakennusvalvontaviranomaiselta.

Päivystävältä palotarkastajalta saa opastusta ja neuvontaa väestönsuojiiin sekä väestönsuojeluun liittyen. Tarvittaessa palotarkastaja neuvoo myös oman kiinteistösi väestönsuojan ylläpitoon liittyvissä asioissa. Päivystävän palotarkastajan puh. 09-310 31203 arkisin kello 9-11 ja 12-14 ja sähköpostitse kello 9-15 osoitteessa palotarkastaja@hel.fi.

Miten suojaudun, jos asuintalossani ei ole väestönsuojaa?

Viranomaiset ohjeistavat tilanteen vaatiessa niitä, joille ei ole osoitettu ennalta väestönsuojapaikkaa. Häätätilanteessa voi mennä lähimpään väestönsuojaan. Väestön suojelemiseksi viranomaiset voivat myös evakuoida eli siirtää väestöä. Evakuoinnit toteutetaan vain, jos väestöä ei kyetä muilla tavoin suojaamaan.

Milloin väestönsuoja otetaan suojaamiskäyttöön?

Normaalioloissa väestönsuojat ovat rakennusluvan mukaisessa käytössä esimerkiksi varastoina, harraste- ja sosiaalityötiloina tai pysäköintihalleina.

Mikäli tilanne edellyttäisi väestönsuojien käyttökuntoon laittamista, asiasta annetaan viranomaismääräys. Suojat on tällöin saatettava käyttökuntoon viimeistään 72 tunnin kuluessa viranomaismääräyksen antamisesta. Tällöin asukkaat tai kiinteistön muut käyttäjät tyhjentävät suojan ja valmistelevat suojan käyttökuntoon etukäteen nimetyn väestönsuojan hoitajan opastuksella.

Mistä saan tiedon, jos minun pitää mennä väestönsuojaan?

Viranomaiset seuraavat maailmantilannetta ja sen kehitystä kaiken aikaa ja tehostavat varautumista, mikäli se on tarpeellista väestön suojelemiseksi. Viranomaiset myös ohjeistavat kansalaisia omatoimisesta varautumisesta (lisätietoa <https://72tuntia.fi/>) ja mahdollisesta tulevasta suojautumistarpeesta hyvissä ajoin monin keinoin ja kanavin silloin, jos se tulee tarpeelliseksi.

Väestönsuojaan siirtymisen tarpeesta sodan uhan tai sodan aikana annetaan tieto yleisellä vaaramerkillä ja vaaratiedotteella. Väestöhälyttimellä annettava vaaramerkki on yhden minuutin pituinen nouseva äänimerkki (7 sekuntia) ja

laskeva äänimerkki (7 sekuntia) tai kuuluttamalla annettava varoitus. Yleiseen vaaramerkkiin liittyy aina vaaratiedote, joka luetaan kaikilla radiokanavilla ja näytetään YLE:n, MTV3:n ja Nelosen televisio-ohjelmissa ruudun yläreunassa juoksevana tekstinä sekä teksti-TV:n sivulla 112

Hätäkeskuslaitos tiedottaa myös [112 mobiilisovelluksella](#)

[Lisätietoa vaaramerkistä pelastustoimen sivuilla](#)

[Lisätietoja suojautumisesta pelastuslaitoksen nettisivuilla](#)

Mitä omatoiminen varautuminen ja kotivara tarkoittaa?

Esimerkiksi pitkittynyt sähkökatko voi aiheuttaa tilanteen, jossa yhteiskunnan tarjoamat palvelut jopa keskeytyvät. Kotitalouksilla pitäisi olla valmius 72 tunnin mittaisiin erityistilanteisiin.

Kotivaraan kuuluu muun muassa helposti valmistettavaa ja kaikille perheenjäsenille sopivaa ruokaa ja vettä. Lisäksi olisi hyvä olla esimerkiksi paristoilla toimivat radio ja taskulamppu, varavirtalähde esimerkiksi puhelimen lataamista varten, välttämättömät lääkkeet, retkikeitin ja tulitikut sekä käteistä rahaa. Katso tarkempi listaus ja ohjeet: <https://72tuntia.fi/>

Mitä väestönsuojaan pitäisi ottaa mukaan?

Suojautumistilanteissa tulee ottaa mukaan henkilöilystodistus ja omaan käyttöön elintarvikkeita, juomaa, henkilökohtaiset lääkkeet ja hygienia- tarvikkeet, joditabletteja ja vuodevaatteet (esim. makuupussi ja retkialusta) noin 2–3 vuorokauden tarvetta varten. Lisäksi hyödyllistä voi olla ottaa mukaan taskulamppu ja paristoja, korvatulpat, kännykkälaturi sekä ajanvietettä (kirjoja, pelejä, paperia, kyniä).

Väestönsuojaan ei saa tuoda alkoholia, huumeita, aseita, lämpöä tuottavia laitteita (kaasukeitin, myrskylyhty jne.), lemmikkejä eikä pahanhajuisia tuotteita. Avustajakoirat ovat sallittuja ottaa mukaan väestönsuojaan. Suojassa ei saa tupakoida.

Miksi väestönsuojaan mennessä kehoitetaan ottamaan mukaan joditabletteja?

Esimerkiksi vakavassa ydinvoimalaitosonnettomuudessa ilmaan voi päätyä radioaktiivista jodia. Tämän radioaktiivisen jodin kertymistä kilpirauhaseen vähennetään ottamalla joditabletti. Joditablettien ottamisessa oikea ajoitus on tärkeää ja joditabletteja otetaan vain viranomaisen kehotuksesta. Viranomaisohjeet kerrotaan radiossa ja televisiossa. Annostuksessa noudatetaan pakauksen ohjeita. Joditabletteja kukin voi ostaa apteekeista.

Joditabletit hankkii työpaikalle työnantaja. Asuinkiinteistöissä joditabletit ovat osa kotivaraa ja jokainen huoneistonhaltija hankkii niitä tarvittavan määrän itse. Joditabletit hankitaan riippumatta siitä, onko kiinteistössä väestönsuoja. Lisätietoa joditableteista: <https://www.stuk.fi/aiheet/sateilyvaara/toimintaohjeet-sateilyvaaratilanteessa/joditabletit>. Viranomaiset ilmoittavat joditablettien käyttötarpeesta eikä niitä pidä käyttää varmuuden vuoksi.

Toimivatko matkapuhelimet väestönsuojassa?

Väestönsuojaan tulee järjestää matkapuhelimen kuuluvuus. Suojan johtaja voi suojautumisen aikana rajoittaa matkapuhelinten käyttöä viranomaisyhteyksien varmistamiseksi.

Kuinka kauan suojassa ollaan?

Väestönsuoja on suunniteltu siten, että siellä voi oleskella tarvittaessa useita päiviä. Väestönsuojaan kuuluu lakisääteisesti erilaisia laitteita ja tarvikkeita, joiden avulla varmistetaan mm. suodatettu ilmanvaihto tilanteissa, jolloin ulkona on myrkyllistä kaasua tai radioaktiivisia aineita.

Suojautumisaika riippuu vaarasta. Nykyisin lähtökohtana pidetään maksimissaan noin kolmen vuorokauden mittaista yhtäjaksoista suojautumisaikaa. Todennäköisesti sodan kaltaisessa tilanteessa suojia käytettäisiin esimerkiksi yöpymiseen sekä lyhytkestoisiin suojautumisiin. Viranomaiset antavat tällöin suojautumista koskevat ohjeet.

Mihin laitan kotieläimet väestönsuojelutilanteessa?

Eläimiä ei saa viedä väestönsuojiiin edes poikkeustilanteessa. Avustajakoirat on sallittu ottaa mukaan väestönsuojaan. Jos ihmisiä kehoitetaan suojautumaan väestönsuojiiin, lemmikkieläimet voi suojata sisälle asuntoihin tai väestönsuojan ulkopuolelle muihin ikkunattomiin kellaritiloihin.

Miten väestönsuojien kunnosta huolehditaan?

Väestönsuojan kunnan ylläpitoa tulee suorittaa vuosittain ja väestönsuojan laitteet ja varusteet on pidettävä kunnossa.

Väestönsuojan laitteiden määräaikaistarkastus tulee tehdä vähintään 10 vuoden välein. Laitteiden toiminnan tarkastuksesta tulee laatia tarkastuspöytäkirja, johon tehdään merkinnät suoritetuista tarkastuksista laitekohtaisesti. Tarkastuspöytäkirja on pyydettäessä esitettävä pelastusviranomaiselle.

Väestönsuojan laitteiden ja varusteiden toimintakunnosta on huolehdittava valmistajan antamien ohjeiden mukaisesti. On suositeltavaa koekäyttää väestönsuojan ilmanvaihtolaitteisto, avata ja sulkea ylipaine- ja padotusventtiilit, tarkastaa tiivisteiden kunto sekä tarkastaa väestönsuojelumateriaali vuosittain.

Millaisessa kunnossa Helsingin kallioväestönsuojat ovat?

Kaikki Helsingin kaupungin vastuulla olevat kallioväestönsuojat antavat suojan pommituksia ja sirpalevaikutuksia vastaan, mutta uudistustarpeita on erityisesti varavoima- ja ilmanvaihtojärjestelmissä. Perusparannustyötä tehdään pitkäjänteisesti ja suunnitelmallisesti. Yhden suojan perusparannustyö valmistuu vuonna 2022, ja suunnitelmat viiden suojan kunnostuksesta ovat valmiina.

Pääosa Helsingin väestönsuojista on taloyhtiöiden hallinnoimia ja niiden kunnosta vastaa taloyhtiö itse.

Mihin voin ottaa yhteyttä, jos haluan auttaa väestönsuojelutoimissa?

Vapaaehtoisia tarvitaan, ja he ovat erittäin tervetulleita auttamaan viranomaisia. Väestönsuojelukoulutusta järjestää muun muassa

- Helsingin pelastusliitto
- Maanpuolustuskoulutusyhdistys
- Helsingin väestönsuojeluyhdistys

onnettomuuksien ehkäisy | pelastustoiminta | ensihoito | väestönsuojelu | varautuminen

PL1, 00099 HELSINGIN KAUPUNKI
PB 112, 00099 HELSINGFORS STAD

Helsinki City Rescue Department
+358 9 310 1651 Helsingfors stads räddningsverk